

UPUTE ZA KOMPOSTIRANJE

KOMPOSTIRANJE JE PRIRODAN NAČIN RECIKLIRANJA

Više od trećine ukupnog otpada koji nastaje u domaćinstvima je organski ili biootpad. Prikupljeni ostatci nisu smeće, već su visokovrijedna sirovina za proizvodnju komposta.

Kompostiranje je prirodni ciklus pretvaranja biootpada u plodni humus. Pravilan odabir materijala za kompost te njegovo pravilno odlaganje važni su preduvjeti za proizvodnju visokokvalitetnog komposta. **Veći otpadci se tako moraju usitniti** (na nekoliko centimetara) radi ubrzavanja razgradnje. Otpad iz vrta i kuhinje se na kompostnu hrpu slaže **u slojevima te se lagano zalijeva vodom, ako je potrebno ili dodaju materijali koji upijaju višak vlage.**

BIOOTPAD I KOMPOSTIRANJE

Biootpad je biološki razgradiv otpad iz vrtova i parkova, kuhinjski otpad iz kućanstava, restorana, ugostiteljskih i maloprodajnih objekata i slični otpad iz proizvodnje prehrambenih proizvoda. Čini trećinu kućnog otpada i vrijedna je sirovina za proizvodnju komposta.

Kompostiranje predstavlja najstariji i najprirodniji način recikliranja otpada! To je prirodan proces razgradnje organskih tvari poznat i primjenjivan još u antičko doba.

Kompostiranje je razgradnja biootpada pri čemu nastaje kompost koji hrani biljke, osigurava prozračnost tla, zadržava vodu i pogoduje rastu bilja.

KAKO I GDJE KOMPOSTIRATI?

Komposter postavljamo na sjenovito mjesto na zemlju, u vrtu ili dvorištu, da bi suvišna voda mogla otjecati, kako bi mikroorganizmi lakše dolazili iz tla u kompostište, nikako na beton ili tvrdi podlogu.

Kompostiranje je moguće u ograđenom prostoru, koji se može napraviti od cigle, daske, drva, žice.

KOMPOSTERI

Kompostiranje je moguće i u vrtnim (plastičnim) komposterima koji se isporučuju od strane trgovačkog društva Bošana d.o.o. Biograd na Moru. Komposter je proizvod od reciklirane plastike i napravljen bez donje stranice – dna, radi dodira sa tlom i pristupa mikroorganizmima i vlazi.

Njegov oblik i otvori na bočnim stranama omogućavaju maksimalno prozračivanje, što je neophodno za kvalitetno kompostiranje zelenog biootpada. S gornje strane je opskrbljen poklopcem.

Temelj dobrog kompostiranja je miješanje kuhinjskog i vrtnog biootpada, miješanje svježih i starijih, vlažnih i suhих te manjih i većih dijelova biootpada.

Na dno kompostera najprije staviti tanak sloj krupnijeg usitnjenog granja, pruća veličine oko 15 cm, pa sloj lišća, a zatim slojeve prethodno izmiješanog biootpada između kojih nasipajte tanak sloj vrtnе zemlje ili piljevine. Biootpad za kompostiranje se priprema tako da ga što bolje usitnimo (do 5cm).

Uvijek miješamo svježi, vlažni, zeleni biootpad (npr. kuhinjski otpad) sa suhim i drvenastim (npr. suho lišće, grančice, piljevina, male količine usitnjenog kartona, papira).

SASTOJCI BIOOTPADA KOJI SE MOGU KOMPOSTIRATI

- Trava, korovi koji nemaju sjemena, dijelovi biljaka koji se ne mogu iskoristiti;
- Ostatci voća i povrća;
- Suho lišće (osim lišća od oraha) i granje, kora drveta, iglice četinaru u manjim količinama;
- Uvelo cvijeće;
- Piljevina, slama, sijeno, strugotine – hoblovinu;
- talog kave i čaja;
- usitnjene ljuske jaja;
- papir, karton, ambalaža od jaja, novine (ne smiju biti u boji i ne smiju biti lijepljene).

sve usitnjeno i navlaženo, u tanjim slojevima i manjim količinama;

-drveni pepeo (u malim količinama, jednakomjerno raširen);

-gnoj/ gnojivo (kada treba potaknuti rad mikroorganizama).

Kompostiranje počinje u kuhinji, a sastojke komposta dijelimo prema vlažnosti sastojaka. Postoje ZELENI – VLAŽNI i SMEĐI – SUHI dijelovi komposta.

Najbolji je omjer 50:50 između ZELENI-VLAŽNI i SMEĐI-SUHI dijelova komposta

Zeleni sastojci su izvor dušika, a dobivamo ih prilikom pripravljanja jela od sirovih ostataka povrća (kora krumpira, listovi kupusa, zelene salate, dijelovi mrkve, blitve, špinata, celera itd.) i voća (ogrici i kora voća) usitnjene ljuske jaja, vrećice za čaj i talog od kave. U zeleni biootpad spada i pokošena trava, ošišana živica.

Smeđi sastojci su izvor ugljika, a dobivamo ih od granja, korijenja, suhog lišća, slame, suhих biljnih ostataka iz vrta, suhих korova bez sjemena, suhog cvijeća, suhих grančica od živice, stare zemlje iz posuda za cvijeće.

Kompostirati se mogu i male količine papira (ako nije obojen), karton, ambalaža od pakiranja jaja, pepeo drva u malim količinama. Nije preporučljivo kompostirati ljuske oraha, badema, lješnjaka, čepove od pluta, češere, koštice voća.

Kompost je spreman za upotrebu kada je tamnosmeđe ili crne boje i kad u njemu ne prepoznamo početni materijal.

ŠTO NE SMIJEMO STAVITI U KOMPOSTER ?

NE ostatke iz vrta: osjemenjene korove, lišće oraha, bolesne biljke

NE tekuće ostatke kuhane hrane

NE meso, kosti, ribu, kožu

NE mliječne proizvode, ulja, masti

NE pepeo, plastičnu ambalažu, gume, opasni otpad

Ne obojani i lakirani drveni otpad

NE papirnati i stakleni otpad

NE odjeću, cigarete, ostatke duhana

NE pelene, pseći i mačji izmet, općenito izmet

NE sadržaj iz usisavača, stare lijekove i ambalažu od lijekova, stiropor

NE veću količinu iglica četinara, kore citrusa

DA !				NE !			
							
ostaci voća	vrećice čaja	ostaci povrća	orez živice	sjeme korova	meso	veliki komadi drva	fekalije kućnih ljubimaca
							
suho lišće	ljuske jaja	talog kave	komadi papira	ugljen/pepeo	riba	mlijeko i mliječni proizvodi	pijevina crnogorice
							
sijeno/slama /grančice	karton	stajsko gnojivo	prirodna vlakna	orašasti plodovi	agrumi	sjemenke i koštice	nerazgradive tvari

KOJI SU GLAVNI ČIMBENICI RAZGRADNJE BIOOTPADA?

USITNJENOST MATERIJALA – mikroorganizmi lakše obrađuju materijal (do 5cm)

VLAŽNOST – suhi materijal za kompostiranje treba navlažiti, a vlažni miješati sa suhim (ne smije biti previše mokar jer dolazi do truljenja i nastajanja neugodnog mirisa, niti previše suh jer zaustavlja proces razgradnje i stvaraju se plijesni).

Vlažnost provjeravamo tako da iz sredine hrpe uzmemo šaku kompostiranog materijala i čvrsto stisnemo. Iz šake ne smije curiti voda, a materijal mora poprimiti oblik grude, tj. ne smije se rasipati.

PROZRAČIVANJE – kompostna hrpa slaže se tako da se najprije stavi sloj krupnog materijala, primjer granja i grančica. Tako osiguravamo protok zraka i u samom temelju hrpe. Neophodnu prozračnost i rastresitost kompostne hrpe osiguravamo miješanjem krupnijeg sa sitnijim i mekim (kuhinjskim) te suhim i vlažnim materijalom.

Vilama povremeno izmiješamo i rastresemo sadržaj kompostera kako bi se kompostirani materijal prozračio.

TEMPERATURA – u dobroj i vlažnoj kompostnoj hrpi vrlo brzo dolazi do aktivnosti mikroorganizama pri čemu se kompost zagrijava. U sredini kompostne hrpe temperatura može dosegnuti 50-70 Celzijusa i tako uništiti sjeme korova, uzročnike bolesti i nametnike.

POKRIVANJE KOMPOSTA – time štitimo mikroorganizme od svjetla, ali i od pretjerane vlage ili suše. Kompost moramo zaštititi materijalom koji propušta zrak, a zadržava vlagu , npr. tankim slojem zemlje, slojem suhe trave, lišća ili sijena, tankim slojem već gotovog komposta.

NAŠ SAVJET: ako niste sigurni ima li sjemena u korovu koji želite odložiti, najbolje bi bilo da ga stavite u sredinu kompostne hrpe. Temperatura je tamo najviša te će spriječiti klijanje sjemena..

VAŽNO - ZAPAMTITE:

BIOOTPAD USITNITI – IZMIJEŠATI - KONTROLIRATI VLAŽNOST - POVREMENO RASTRESTI

KADA JE KOMPOST ZREO?

Ovisno o vrsti i količini kompostiranog materijala te uvjetima kompostiranja, u roku od 6 do 12 mjeseci od biorazgradivog otpada nastao je kompost. Zreo otpad je ujednačenog izgleda: grumenast, tamnosmeđe do crne boje, miriše na šumsku zemlju. U njemu više ne prepoznajemo početni materijal, osim nekih teže razgradivih dijelova, poput komadića drva.

Nezreli kompost nema tamnu boju, kiselkastog je mirisa ili miriše na gljive. U njemu se mogu naći ostatci lako razgradivih tvari poput lišća, ostataka povrća i sl. Takav kompost mora još neko vrijeme odležati.

Ukoliko imate mogućnosti, kompostirajte. Potaknite na razmišljanje o kompostiranju i druge ljude u Vašoj blizini. Upamtite da kompostiranjem i odvojenim prikupljanjem otpada, smanjujemo količinu miješanog komunalnog otpada. Zato nam je važno da sudjelujete. Postanite dobar primjer svojim sugrađanima i svojoj djeci.